

NÁRODNÍ ONKOLOGICKÝ PLÁN ČESKÉ REPUBLIKY 2030

Zpráva o průběhu realizace implementačního plánu za rok 2023

Vizí Národního onkologického plánu České republiky 2030 (dále „NOPL ČR 2030“) je zajistit každému obyvateli České republiky možnost prevence vzniku onkologického onemocnění a v případě jeho rozvoje zajistit nejvyšší možnou kvalitu péče a života bez ohledu na geografickou polohu či stadium nemoci. Pro naplnění této vize je podstatný nejen vytvořený NOPL ČR 2030, ale i potřeba, aby se boj se zhoubnými nádory stal součástí všech relevantních celorepublikových i regionálních politických agend, a to napříč všemi oblastmi.

Důraz je kladen na zapojení pacientů a neformálních pečujících do celého strategického procesu. Nezbytné bude rovněž nastavení trvale udržitelné cesty boje se zhoubnými nádory, a to vč. multidisciplinární spolupráce v diagnostice a léčbě nádorových onemocnění, k dosažení co nejlepších výsledků léčby. Ruku v ruce musí jít i úzká spolupráce s plátcí zdravotních a sociálních služeb, s nestátními neziskovými organizacemi a dalšími spolupracujícími odbornostmi, které se podílejí na prevenci, diagnostice, léčbě i následné péči. V neposlední řadě bude kladen důraz na mezinárodní kooperaci harmonizující péči v rámci EU.

Z NOPL ČR 2030 vychází 1. Akční plán implementace NOPL ČR 2030 a jeho plnění za rok 2023 je zpracováno v tomto dokumentu.

1.1.1 Snížení závislosti na škodlivých návykových látkách a zvýšení dostupnosti léčby závislosti

Plnění: 1 realizovaná kampaň pouze v roce 2022

1.1.2 Zefektivnění nástrojů primární prevence a zvyšování zdravotní gramotnosti obyvatel

1. Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením (SZÚ, ÚZIS)

Plnění: projekt byl k 31. 12. 2022 ukončen. Vybudovaná infrastruktura terénních pracovišť v rámci projektu“ *Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením, reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0009439, OPZ ESF, realizovaného v letech 2018-2022“*, tj. 14 Regionálních center podpory zdraví a jejich koordinačních pracovníků je využito k realizaci projektu podpora zdraví v rodinách s reg. č. CZ.03.02.02/00/22_005/0000723. Od roku 2023 je plánováno vytvoření a realizace 29 intervenčních interaktivních programů onkoprevence pro děti a mládež od narození do 15 let, v roce 2023 počet účastníků 1 000.

2. Projekt: Prevence rakoviny a jiných nepřenositelných nemocí - determinanty zdraví (SZÚ, ÚZIS, MOU)

Plnění: realizované projekty - evropský projekt JAPreventNCD-Cancer and other NCDs prevention-action on health determinants (2024 - 2027); současně probíhá evropský projekt JACARDI - Joint Action on Cardiovascular Diseases and Diabetes - k prevenci kardiovaskulárních onemocnění a diabetu mellitu (2023 - 2027)

3. Projekt: Máme to na talíři a není nám to jedno (SZÚ)

Plnění: 1 realizovaný projekt zaměřený na podporu školního stravování (zkvalitnění úrovně, nastavení standardů pokrmů a edukace personálu), byla vytvořena metodika pro dietní stravování ve školách.

4. Tvorba a distribuce zdravotně výchovných materiálů, včetně interaktivních programů prevence (SZÚ)

Plnění: 1 Kreativní kampaň pro žáky ZŠ ke Světovému dni bez tabáku - téma pro rok 2023 "Nikotin víc bere než dává", vydávání a distribuce edukativních materiálů v tištěné a elektronické formě (letáky, plakáty, videospoty, inzerce v mediálním prostoru aj.), příspěvky na sociální sítě SZÚ a CPVZ - Facebook, Instagram, příspěvky k onkoprevenci do školní informační sítě v rámci celé ČR - ÁMOS; realizace Dnů zdraví v rámci Významných dnů ve zdravotnictví (např. Světový den rakoviny, Světový den bez tabáku aj.), spolupráce s jinými organizacemi např. Liga proti rakovině. V roce 2023 se v preventivním programu prevence kouření a užívání nikotinu pro žáky 6. a 7. tříd ZŠ "Dej si taky, díky nechci" zapojilo 1 995 žáků z 31 škol v ČR. K preventivnímu programu "Prevence kouření hravě" pro žáky 2. a 3. tříd ZŠ se v roce 2023 zapojilo 455 žáků.

5. Vznik metodiky: Krátká intervence (SZÚ)

Plnění: 1 vytvořená metodika, realizace probíhá kontinuálně

Studie NAUTA, studie GYTS

Plnění: NAUTA v r. 2022 - zapojeno 1 987 náhodných respondentů 15+, za 2023 probíhá statistické zpracování; GYTS v r. 2022 - zapojeno 3 190 žáků ve věku 13-15 let, studie se opakuje po 6 letech.

6. Škola podporující zdraví, komunitní program WHO (SZÚ)

Plnění: 1 dlouhodobý realizovaný program

Školám byly poskytnuty zdravotně výchovné materiály zaměřené na primární prevenci v oblasti dentální hygieny, pohybové aktivity, správné výživy, podpora očkování a další. V řadě škol zařazených do sítě ŠPZ proběhla realizace interaktivních preventivních programů např. hra „Dej si taky! #dikynechci“, Hra proti AIDS – prevence HIV, Jak se (ne)stát závislákem a další interaktivní programy zaměřené na primární prevenci v oblastech výživy, aktivního pohybu, užívání alkoholu, tabáku a jiných alternativních náhražek tabákových výrobků aj.

Pilotní projekt WHO „Škola bez nikotinu a tabáku – Nicotine free school“

Plnění: pilotní projekt probíhá na 2. stupni ZŠ ve 3 školách v ČR. Byla vytvořena sada pracovních listů a metodika pro učitele.

Mediátor podpory zdraví pro Ukrajinu a pro Romy

Plnění: realizace programů onkoprevence

7. Podpora zdraví v rodinách (SZÚ)

Plnění: projekt s reg. č. CZ.03.02.02/00/22_005/0000723 byl zahájen 1.1.2023. Vytvoření a realizace 29 intervenčních interaktivních programů onkoprevence pro děti a mládež od narození do 15 let, v roce 2023 počet účastníků 1 000.

1.2.1. Zvýšení efektivity stávajících populačních screeningů včetně využití inovativních přístupů

1. Komplexní informační zázemí pro zvyšování kvality programů screeningu nádorů (NSC)

Plnění: 1 informačního systém

2. Aktualizace evidence expozice karcinogenům v pracovním prostředí - REGEX (propojení do e-health) (CHPPL)

Plnění: aktivity plánované pro rok 2023-2024 - nebyly zatím realizovány, neboť nebyly přiděleny fondy dle NOPL. U tohoto bodu je plnění z rozpočtu MZd a ZP v případě přidělení fondů, bude pracováno na bodu 1.2.1.2. a 1.2.1.3. Od roku 2023 byly vytvořeny řídicí komise screeningových programů, které specifikují potřeby pro zvýšení efektivity screeningových programů.

3. Nastavení systému evidence provádění následných prohlídek (CHPPL)

Plnění: v návaznosti na systém REGEX nastavení systému evidence provádění následných prohlídek – u rizikových faktorů práce s dlouhodobým efektem - nebyly aktivity plánované pro rok 2023-2024 zatím realizovány, neboť nebyly přiděleny fondy dle NOPL je u tohoto bodu plnění z rozpočtu MZd a ZP v případě přidělení fondů, bude pracováno na bodu 1.2.1.2. a 1.2.1.3. Od roku 2023 byly vytvořeny řídicí komise screeningových programů, které specifikují potřeby pro zvýšení efektivity screeningových programů.

1.2.2. Úspěšné zavedení screeningu karcinomu plic

1. Vytvoření efektivní kampaně cílené na zvýšení zájmu o screeningové vyšetření karcinomu plic v daných cílových skupinách (NSC)

Plnění: vznik kampaně

2. Vytvoření základní sítě pracovišť zařazených do programu včasného zachytu karcinomu plic, zajištění dostatečné regionální dostupnosti (NSC)

Plnění: 1 program

3. Zapojení všech praktických lékařů i lékařů specialistů, propojení s programem odvykání kouření (NSC)

Plnění: 1 program

4. Mediální kampaň zvyšující povědomí o užitečnosti programu, zdůraznění pozitivních dopadů na prodloužení délky života a šanci na vyléčení (NSC)

Plnění: vznik kampaně

5. Systém řízení a hodnocení populačního pilotního programu časného záchytu karcinomu plic (NSC)

Plnění: 1 informační systém

6. Vznik metodiky: identifikace a cílené oslovování extrémně rizikových podskupin, které splňují kritéria pro screening a mají zároveň chronické plicní onemocnění, nebo případně podstoupili v minulosti léčbu pro jiné onkologické onemocnění (NSC)

Plnění: vytvořena metodika

2.2.1. Vznik Národní strategie paliativní péče a péče o pacienty v závěru života (end - of - life care)

1. Návrh modelu klíčové role komplexního onkologického centra (dále „KOC“) jako center excelence paliativní péče (MZ)

Plnění: 1 koncepce

2. Vytvoření návrhu systémového zajištění paliativní péče v ČR (MZ)

Plnění: 1 strategie.

3. Návrh sítě poskytovatelů specializované paliativní péče v ČR (typologie poskytovatelů, personální a technické požadavky, zajištění dostupnosti) (MZ)

Plnění: 1 návrh

4. Tvorba a schválení Národní strategie paliativní péče a péče o pacienty v závěru život (MZ)

Plnění: 1 strategie

5. Vytvoření pracovní skupiny pro tvorbu Národní strategie paliativní péče (MZ)

Plnění: vznik skupiny

V současné době je podána projektová žádost na MPSV, jejíž součástí je projekt na tvorbu Národní strategie paliativní péče. Tato strategie má obsahovat Implementační plán pro dospělou paliativní péči a Implementační plán pro dětskou paliativní péči. Jakmile bude projekt schválen, prostřednictvím realizačního týmu bude Strategie tvořena.

2.2.2. Rozvoj obecné paliativní péče u poskytovatelů lůžkové péče, domácí paliativní péče, i u lékařů primární péče

1. Standard obecné paliativní péče v nemocnicích akutní nebo následné péče včetně hodnocení míry rozvoje obecné paliativní péče (MZ)

Plnění: 1 standard

2. Metodika poskytování obecné paliativní péče v nemocnicích akutní a následné péče (MZ)

Plnění: 1 metodika

3. Standard poskytování dětské paliativní péče v nemocnicích akutní nebo následné péče včetně hodnocení míry rozvoje obecné paliativní péče (MZ)

Plnění: 1 standard

Byl realizován projekt na podporu domácí specializované paliativní péče.

- Cíl je zlepšit péči o umírající v jejich vlastním sociálním prostředí, zlepšit kvalitu života nevyléčitelně nemocných a umírajících pacientů v domácím prostředí, tvorba metodických nástrojů.
- V porovnání let 2018-2020 se počet pacientů, kteří díky mobilním hospicům dožili ve vlastním sociálním prostředí, více než zdvojnásobil (2018 – 2 249 pacientů, 2019 – 4 724 pacientů, 2020 – 5 874 pacientů).
- Vznikla investiční výzva IROP na podporu paliativní péče, ze které lze aktuálně čerpat finanční prostředky.

4. Vypracování metodiky/doporučených postupů pro praktické lékaře (MZ)

Plnění: 1 metodika

5. Vytvoření úhradových mechanismů pro domácí paliativní péči poskytovanou praktickými lékaři, resp. sestrami všeobecných praxí (MZ)

Plnění: 1 návrh úhradových mechanismů

6. Standard poskytování paliativní péče u praktických lékařů (MZ)

Plnění: 1 standard

- V návaznosti na výstupy Národní strategie paliativní péče bude zohledněn rozvoj těchto lůžek.
- Vznikla investiční výzva IROP na podporu paliativní péče, ze které lze aktuálně čerpat finanční prostředky. 2.2.3. Zvýšení dostupnosti specializované paliativní péče (včetně týmů pro mobilní specializovanou paliativní péči - MSPP).

1. Metodika sebehodnocení přímé péče MSPP – projekt ukončen 31.12.2022 (MZ)

Plnění: 1 metodika

2. Metodika sebehodnocení řízení organizace MSPP - projekt ukončen 31.12.2022 (MZ)

Plnění: 1 metodika

3. Vytvoření nemocničních konziliárních týmů paliativní péče ve všech KOC (MZ)

Plnění: vznik nové zdravotní služby

4. Vybudování lůžkových oddělení/jednotek akutní paliativní péče ve všech KOC (MZ)

Plnění: vznik nové zdravotní služby

5. Vybudování ambulancí paliativní medicíny (odbornost 720) ve všech KOC (MZ)

Plnění: vznik nové zdravotní služby

6. Vytvoření sítě poskytovatelů mobilní specializované paliativní péče - MSPP v hustotě 1 poskytovatel MSPP na 100 000 obyvatel (MZ)

Plnění: vznik sítě poskytovatelů

Tento segment paliativní péče se v současné době velmi rozvíjí, také díky tomu, že prostřednictvím evropské projektu MZ ČR vznikly samostatné úhradové mechanismy na konziliární paliativní péči. Aktuálně mohou poskytovatelé také čerpat finanční investiční podporu díky IROP.

3.1.5. Vybudování center prevence při KOC

1. Vybudování vzorového centra prevence při Masarykově onkologickém ústavu (MOU, MZ)

Plnění: dne 1. 9. 2023 bylo vydáno Rozhodnutí k projektu: Vznik a rozvoj Centra onkologické prevence a infrastruktury pro inovativní a podpůrnou péči Masarykova onkologického ústavu Registrační číslo: CZ.31.8.0/0.0/0.0/22_042/0007579 Centrum onkologické prevence: - V průběhu roku 2023 byla dokončena dokumentace pro provádění stavby, proběhlo zadávací řízení na dodavatele stavebních prací. - Dne 15. 12. 2023 podepsána smlouva o dílo na stavební práce související dodávky a služby za účelem vybudování Centra onkologické prevence. - Probíhalo územní řízení, dne 12. 10. 2023 vydáno územní rozhodnutí, 16. 11. 2023 nabylo právní moci. - 31. 01. 2024 došlo k předání staveniště dodavateli stavebních prací. - Stavební řízení nebylo v roce 2023 dokončeno - předpoklad vydání stavebního povolení v 1.Q 2024 - Zprovoznění Centra onkologické prevence se předpokládá do konce roku 2025.

4.1.2. Zajištění vysoké kvality a dostupnosti odborného vzdělávání – specializační a celoživotní vzdělávání

1. Zavedení oboru specializačního vzdělávání pro všeobecné sestry a dětské sestry úzce zaměřeného na onkologii a hematoonkologii v Nařízení vlády č. 31/2010 Sb. (MZ)

Plnění: splněno 100% – (viz monitorovací zpráva za rok 2022).

2. Příprava vzdělávacího programu/vzdělávacích programů specializačního vzdělávání všeobecných sester a dětských sester úzce zaměřeného/zaměřených na onkologii a hematoonkologii, včetně přípravy studijních podpor, zahájení vzdělávání v příslušných oborech (MZ)

Plnění: splněno 80% – vzdělávací program specializačního vzdělávání zveřejněn ve Věstníku MZ č. 9/2023. Do projektů k NOPL je nutné zařadit přípravu studijních podpor.

3. Analýza systému celoživotního vzdělávání nelékařských zdravotnických pracovníků (dále „NLZP“) zapojených do onkologické a hematoonkologické péče a návrh strukturalizace kontinuálního vzdělávání NLZP v onkologii a hematoonkologii se zajištěním evaluace (MZ)

Plnění: neplněno. Zde je nutné upřesnit, které profese nelékařských zdravotnických pracovníků by měly být zapojeny do onkologické a hematoonkologické péče, resp. u kterých profesí je žádoucí provést analýzu systému celoživotního vzdělávání NLZP.“ Je nutné upřesnit koordinátorem/garantem/autory NOPL.

4.1.3. Zvyšování kompetencí sester (MZ)

1. Legislativní ukotvení činností pro obor/obory specializačního vzdělávání všeobecných sester a dětských sester úzce zaměřeného/zaměřených na onkologii a hematoonkologii

Plnění: splněno 100% – vyhl. č. 158/2022 Sb., kterou se novelizovala vyhl. č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků (viz monitorovací zpráva za rok 2022).

4.2.1. Podpora rozvoje infrastruktury a vybavení KOC a hematoonkologického centra (dále „HOC“) pro dospělé i dětské pacienty

1. Výzva Národního plánu obnovy na rozvoj infrastruktury KOC a HOC a Motolského onkologického centra (MZ)

Plnění: v roce 2023 byla v rámci Národního plánu obnovy podpořena výstavba Motolského onkologického centra (dotace ve výši 3,7 mld. Kč bez DPH). V říjnu 2023 byl položen jeho základní kámen.

Dále byla vyhlášena dne 24.5.2023 výzva na podporu rozvoje vysoce specializované hematoonkologické a onkologické péče pro komplexní

onkologická centra (KOC) a hematoonkologická centra (HOC) s alokací 3,5 mld. Kč bez DPH. Podpořené projekty v rámci této výzvy budou známy v roce 2024.

4.2.2. Podpora rozvoje infrastruktury regionálních poskytovatelů péče

2. Výzva Integrovaného regionálního operačního programu 2021-2027 na podporu regionálních onkologických skupin (MZ)

Plnění: v rámci Integrovaného regionálního operačního programu 2021-2027 (IROP 2021-2027) je připravováno vyhlášení výzev (dle regionálního členění) na podporu integrované onkologické péče.

Výzvy č. 99. a 100 IROP 2021-2027 s názvem Podpora integrované onkologické péče - SC 4.3 by měly být dle aktuálního harmonogramu vyhlášeny v listopadu 2024.

4.2.3. Zvýšení dostupnosti onkologické péče ve specifických regionech

3. Výzva Národního plánu obnovy na rozvoj infrastruktury onkologické péče ve specifických regionech (MZ)

Plnění: dne 24.5.2023 byla vyhlášena výzva na podporu rozvoje vysoce specializované hematoonkologické a onkologické péče pro komplexní onkologická centra (KOC) a hematoonkologická centra (HOC) s alokací 3,5 mld. Kč bez DPH. Podpořené projekty v rámci této výzvy budou známy v roce 2024. Výzva je členěna do tří aktivit, kdy aktivita A) je zaměřena pouze na poskytovatele zdravotních služeb, kteří poskytují onkologickou péči na území Karlovarského kraje, aktivita B) na současné poskytovatele onkologické a hematoonkologické péče, aktivita C) je pak zaměřena na podporu vědeckého a diagnostického centra, které bude integrální součástí nově vzniklého Motolského onkologického centra.